

Deloitte.

Rapport avseende
granskning av
årsredovisning 2009.

Melleruds kommun

April 2010

Innehåll

Sammanfattning	1
1. Inledning	3
1.1 Bakgrund och revisionskriterier	3
1.2 Syfte, revisionsfråga och avgränsning	3
1.3 Avgränsning	4
1.4 Revisionskriterier och metod	4
2. Granskningsresultat	5
2.1 Förvaltningsberättelse	5
2.1.1 KRL 4:1	5
2.1.2 Personalekonomisk redovisning	5
2.1.3 Investeringsredovisning	6
2.1.4 Driftredovisning	6
2.1.5 Balanskrav	7
2.1.6 God ekonomisk hushållning	7
2.2 Resultaträkning	8
2.3 Balansräkning	9
2.4 Särredovisning av VA-verksamhet	9
2.5 Finansieringsanalys	10
2.6 Sammanställd redovisning	10

Sammanfattning

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att utifrån en bedömning av väsentlighet och risk granska ett särskilt urval av underlag till belopp och annan information i räkenskapshandlingarna.

I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och kommunstyrelsens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som kommunstyrelsen gjort när de upprättat årsredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen. Revisorerna ska enligt Kommunallagen pröva om räkenskaperna är rättvisande samt bedöma om resultatet i årsbokslutet är förenligt de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning ska biläggas årsbokslutet.

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Melleruds kommun har Deloitte granskat kommunens årsredovisning för räkenskapsåret 2009.

Årets resultat uppgår till 7,4 Mkr (11,1 Mkr). Totalt uppgår nämndernas budgetavvikelse till 1,2 Mkr. Största positiva budgetavvikelser gör Kultur & utbildningsnämnden 2,9 mkr, största negativa budgetavvikelse gör kommunstyrelsen – 2,1 Mkr.

Ett av Melleruds kommuns finansiella mål är att investeringarna skall finansieras med egna medel och att investeringsnivån skall vara i nivå med årets avskrivningar. Årets avskrivningar uppgår till ca 15 mkr och årets investeringar uppgår till ca 23 mkr, vilket innebär att målet kunde uppnås. Vi anser dock att målet är trubbigt och inte långsiktigt hållbart, vilket årets investeringsnivå till viss del visar.

Kommunens resultat skall uppgå till 3 % av intäkterna från skatter & bidrag är ett annat av kommunens finansiella mål. Resultatet uppgår till ca 1,6 % (2,5 %) vilket innebär att målet inte riktigt kunde uppnås. En bidragande orsak till att målet inte kunde nås var ett aktieägartillskott till kommunkoncernen på ca 5,2 Mkr. Vi anser att även detta mål är trubbigt och skulle kunna brytas ner i delmål för att lättare kunna användas som styrinstrument.

Ett annat av kommunens mål är att amortering på befintliga lån skall minst ske i samma takt som ökningen av kommunens pensionsskuld. Pensionsskulden har ökat med 3 Mkr medan amortering har skett med 10 Mkr. Målet har således uppnåtts.

Nämnderna behandlar sin måluppfyllelse i verksamhetsberättelsen. För samtliga nämnder finns ett inriktningsmål, som är av övergripande karaktär, samt prestationsmål. Kommunen har kommit långt i sitt arbete med målstyrning. Vi bedömer att samtliga nämnder redovisat målen på ett tillfredsställande sätt och att de har insett vikten av att ha mätbara och välformulerade mål. Dock saknar fortfarande vissa verksamheter helt en beskrivning av hur medlen har använts och/eller vilka mål de arbetar efter.

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital.

Den sammanställda redovisningen innehåller förutom primärkommunen följande bolag som redovisas i årsredovisningens koncernstruktur, Melleruds Bolagshus AB, 100 % och Dalslandskommunernas kommunalförbund, 22 %.

Dessutom redovisar kommunen att de har minoritetsintresse i NÄRF (Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund), (12 %), Dalslands Turist AB, (19 %) samt Nätaktiebolaget Biogas Brålanda, (18 %).

Vi anser att kommunens årsbokslut och årsredovisning håller en höga standard och på ett tydligt sätt presenterar kommunens ekonomiska resultat och ställning. Personalen som arbetar med bokslutet, både centralt och ute på verksamheterna, visar på god kunskap och förståelse för de redovisningsregler som berör bokslutsarbetet, vilket visar sig bland annat i en hög kvalitet på dokumentation.

Karlstad den 12 april 2010



Thomas Andersson
Certifierad kommunal revisor

1. Inledning

1.1 Bakgrund och revisionskriterier

Enligt Lag om kommunal redovisning (KRL) ska en kommuns årsredovisning redogöra för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut.

Rådet för kommunal redovisning, vars huvuduppgift att främja och utveckla god redovisningssed i kommuner och landsting i enlighet med KRL, har gett ut rekommendationer för den kommunala redovisningen.

I tillämpliga delar ska även normering från Redovisningsrådet och Bokföringsnämnden användas.

Enligt KRL och Kommunallagen (KL) är det Kommunstyrelsen som ansvarar för årsredovisningens upprättande.

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Melleruds kommun har Deloitte granskat kommunens årsredovisning för räkenskapsåret 2009.

1.2 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Revisorerna ska enligt KL pröva om räkenskaperna är rättvisande samt bedöma om resultatet i årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning ska biläggas årsbokslutet.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlag till belopp och annan information i räkenskapshandlingarna.

I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och kommunstyrelsens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som kommunstyrelsen gjort när de upprättat årsredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen.

Granskningen har skett utifrån följande kontrollmål:

- ✓ *Redogör årsredovisning för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut?*
- ✓ *Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?*
- ✓ *Är resultatet i årsbokslutet förenligt de mål fullmäktige beslutat?*

1.3 Avgränsning

Granskningen har skett utifrån väsentlighet och risk. Vi har därför granskat ett särskilt urval av underlagen utifrån denna bedömning.

1.4 Revisionskriterier och metod

I årsredovisningen har följande delar granskats:

- ✓ Förvaltningsberättelse (inklusive drift- och investeringsredovisning)
- ✓ Resultat- och balansräkningar
- ✓ Finansieringsanalys/kassaflödesanalys
- ✓ Sammanställd redovisning
- ✓ Verksamhetsberättelser

Granskning har skett av bilagor och specifikationer till årsredovisningen.

För att granska att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande, har granskning skett av fullständighet, riktighet, existens, tillhörighet, periodisering, värdering, äganderätt och förpliktelser samt innehåll och presentation.

2. Granskningsresultat

2.1 Förvaltningsberättelse

Enligt KRL 4 kapitlet ska förvaltningsberättelsen innehålla en översikt över utvecklingen av kommunens verksamhet (KRL 4:1). Upplysningar ska även lämnas om:

- ✓ Sådana förhållanden som inte ska redovisas i balans- eller resultaträkningarna, men som är viktiga för bedömningen av kommunens resultat och ställning (KRL 4:1 1p).
- ✓ Händelser av väsentlig betydelse som inträffas under räkenskapsåret eller efter dess slut (KRL 4:1 2p).
- ✓ Kommunens förväntade utveckling (KRL 4:1 3p).
- ✓ Väsentliga personalförhållanden (KRL 4:1 4p) och uppgift om sjukfrånvaro (KRL 4:1 a).
- ✓ Kommunens investeringsverksamhet (KRL 4:2).
- ✓ Redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten (KRL 4:3).
- ✓ Hur ett eventuellt negativt resultat ska regleras (KRL 4:4).
- ✓ Hur målen för god ekonomisk hushållning uppnåtts (KRL 4:5).

Sådana upplysningar som avses i KRL 4:1 ska också omfatta sådan kommunal verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer (KRL 8:1), dvs. koncernbolag.

2.1.1 KRL 4:1

I förvaltningsberättelsen finns en finansiell analys rörande bland annat kommunens finansiella mål. Det finns även ett avsnitt avseende kommunens borgensåtagande och pensionsmedel.

Kommentarer

Vi bedömer att kommunens förvaltningsberättelse i allt väsentligt uppfyller kraven i KRL 4:1. Det vore dock önskvärt att kommunen fastställer tydligare finansiella mål till exempel rörande soliditetsmål, likviditetsmål, nettokostnadsandel etc. De nuvarande finansiella målen är något otydliga och kan vara svåra att förstå utan skulle kunna brytas ner till delmål som lättare kan användas som styrinstrument.

2.1.2 Personalekonomisk redovisning

Vi har granskat att den personalekonomiska redovisningen innehåller de uppgifter som anges i KRL;

- ✓ Den andel av sjukfrånvaro som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer,
- ✓ Sjukfrånvaron för kvinnor respektive män samt
- ✓ Sjukfrånvaron för anställda i åldrarna 29 år eller yngre, 30-49 år och 50 år eller äldre

Kommentarer

Den personalekonomiska redovisningen innehåller ett antal uppgifter rörande personalen såsom antalet anställda, åldersstruktur, sysselsättningsgrad och sjukfrånvaro. Även här anser vi att kommunen bör arbeta med målsättningar och ha ett strategiskt tänkande.

2.1.3 Investeringsredovisning

Vi har granskat att:

- ✓ Investeringsredovisningen visar kommunens totala investeringsverksamhet
- ✓ Investeringsredovisningen är uppställd enligt god redovisningssed
- ✓ Beloppen i investeringsredovisningen överensstämmer med bokföring
- ✓ Posterna i investeringsredovisningen är överförda till balansräkning och finansieringsanalys
- ✓ Avvikelser i förhållande till budget och investeringskalkyler har analyserats och kommenterats

Kommentarer

Nettoinvesteringar definieras som investeringsutgift minus erhållna investeringsbidrag eller andra inkomster som reducerar investeringsutgiften, denna definition överensstämmer också med kommunens redovisningsprinciper.

Bruttoinvesteringar uppgår 2009 till 23,9 Mkr (12,9 Mkr).

Under året gjorda investeringar har stickprovsmässigt granskats utan anmärkning.

2.1.4 Driftredovisning

Vi har granskat att:

- ✓ Budgeterade och redovisade intäkter och kostnader redovisas i sammanfattning
- ✓ Redovisade intäkter och kostnader överförs riktigt från bokföringen
- ✓ Driftredovisningen är analyserad i förhållande till ekonomi och fastställda mål

Kommentarer

Av kommunens driftredovisning framgår utfallet per nämnd. Intäkter, kostnader samt nettobelopp för budgetavvikelser och redovisning visas. Jämförelse med föregående år redovisas på respektive nämnds egen sida.

I förvaltningsberättelsen i årsredovisningen finns en redogörelse bl.a. avseende resultatutvecklingen över en femårsperiod samt diverse nyckeltal framgår.

Nämnderna visar i sina verksamhetsberättelser bl.a. måluppfyllelse och nyckeltal.

2.1.5 Balanskrav

Vi har granskat att:

- ✓ Kommunen uppfyller balanskravet
- ✓ Vid ett eventuellt negativt resultat skall det framgå när och på vilket sätt man avser att reglera detta
- ✓ Det framgår hur eventuellt tidigare års negativa resultat har reglerats
- ✓ Skälen till att inte reglera ett eventuellt negativt resultat framgår, i de fall fullmäktige beslutat om att sådan reglering inte ska ske

Kommentarer

Melleruds kommun redovisar ett överskott på 7,4 Mkr (11,1 Mkr). Kommunen har inte något underskott från tidigare år som måste regleras. Melleruds kommun klarar därmed det uppställda balanskravet för 2009.

2.1.6 God ekonomisk hushållning

Vi har granskat att:

- ✓ Kommunen uppfyllt de av fullmäktige fattade finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning
- ✓ Kommunen uppfyllt de av fullmäktige fattade verksamhetsmål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning

Kommentarer

För kommunens ekonomiska redovisning och nämndernas verksamhetsredovisning skall analyser av avvikelser till fastlagda mål och inriktningar belysas. I årsredovisningen redovisas några finansiella mål, såsom soliditet och resultat. Under varje nyckeltal finns en beskrivning vad nyckeltalet innebär samt en redogörelse för de tre senaste årens utveckling.

Ett av Melleruds kommuns finansiella mål är att investeringarna skall finansieras med egna medel och att investeringsnivån skall vara i nivå med årets avskrivningar. Årets avskrivningar uppgår till ca 15 mkr och årets investeringar uppgår till ca 23 mkr, vilket innebär att målet kunde uppnås. Vi anser dock att målet är trubbigt och inte långsiktigt hållbart, vilket årets investeringsnivå till viss del visar. Större investeringar till exempel vid nybyggnationer av skola, äldreboenden etc kräver ett så stort kapital att kommunen troligen inte har den likviditet som krävs utan måste ta lån. Att investeringsnivå skall vara lika med årets avskrivningar kommer på sikt att urholka värdet på de materiella anläggningstillgångarna eftersom ersättningsinvesteringar oftast kostar mer än den gamla som ersätts eller att målet inte uppnås alternativt överskrids.

Kommunens resultat skall uppgå till 3 % av intäkterna från skatter & bidrag är ett annat av kommunens finansiella mål. Resultatet uppgår till ca 1,6 % (2,5 %) vilket innebär att målet inte riktigt kunde uppnås. En bidragande orsak till att målet inte kunde nås var ett aktieägartillskott till kommunkoncernen på ca 5,2 Mkr. Vi anser att även detta mål är trubbigt och skulle kunna brytas ner i delmål för att lättare kunna användas som styrinstrument.

Ett annat av kommunens mål är att amortering på befintliga lån skall minst ske i samma takt som ökningen av kommunens pensionsskuld. Pensionsskulden har ökat med 3 Mkr medan amortering har skett med 10 Mkr. Målet har således uppnåtts.

Nämnderna behandlar sin måluppfyllelse i verksamhetsberättelsen. För samtliga nämnder finns ett inriktningsmål, som är av övergripande karaktär, samt prestationsmål.

Kommunen har kommit långt i sitt arbete med målstyrning. Vi bedömer att samtliga nämnder redovisat målen på ett tillfredsställande sätt och att de har insett vikten av att ha mätbara och välformulerade mål. Dock saknar fortfarande vissa verksamheter helt en beskrivning av hur medlen har använts och/eller vilka mål de arbetar efter.

2.2 Resultaträkning

Enligt KRL 5:1 ska resultaträkningen redovisa samtliga intäkter och kostnader samt hur det egna kapitalet förändrats under året.

Årets resultat uppgår till 7,4 Mkr (11,1 Mkr). Totalt uppgår nämndernas budgetavvikelse till 1,2 Mkr. Största positiva budgetavvikelser gör Kultur & utbildningsnämnden 2,9 mkr, största negativa budgetavvikelse gör kommunstyrelsen – 2,1 Mkr.

Nettokostnadernas andel (exkl. avskrivningar) av skatteintäkterna uppgår till ca 93,1 % (93,2 %). Om nettokostnadernas andel (exkl. avskrivningar) av skatteintäkterna uppgår till 100 % eller mer innebär detta att kommunen lånar till driften. Så är alltså inte fallet.

Vi har granskat att:

- ✓ Resultaträkningen är uppställd enligt KRL
- ✓ Resultaträkningen i allt väsentligt redovisar årets samtliga externa intäkter och kostnader
- ✓ Noter finns i tillräcklig omfattning och utgör specifikationer av resultaträkningens poster samt möjliggör avstämning mot balanskravet
- ✓ Resultaträkningens innehåll är rätt periodiserat

Kommentarer

Vi bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild av årets resultat.

I kommunens resultaträkning jämförs utfallet för 2009 med utfallet för 2008.

Det är viktigt att kostnader och intäkter hänförs till rätt år. För att kontrollera detta har vi genomfört en så kallad periodiseringskontroll där fakturor kring årsskiftet har granskats. Vid vår periodiseringskontroll uppmärksammade vi en post på 154 tkr som borde ha skuldförts. Kostnaderna för 2009 skulle således varit 154 tkr högre. Trots detta fel bedömer vi rutinen för periodisering som tillfredsställande.

2.3 Balansräkning

Enligt KRL 5:2 ska balansräkningen redovisa kommunens samtliga tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital på dagen för räkenskapsårets utgång (balansdagen). Ställda panter och ansvarsförbindelser ska tas upp inom linjen.

Vi har granskat att:

- ✓ Balansräkningen är uppställd enligt KRL
- ✓ Noter finns i tillräcklig omfattning
- ✓ Upptagna tillgångar, avsättningar och skulder existerar, tillhör kommunen och är fullständigt redovisade och rätt periodiserade
- ✓ Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats enligt principerna i KRL
- ✓ Föregående års utgående balanser har överförts rätt som årets ingående balanser
- ✓ Specifikationer och underlag till utgående balanser finns i tillräcklig omfattning
- ✓ Årets resultat enligt balansräkning överensstämmer med resultaträkningen

Kommentarer

Materiella anläggningstillgångar, dvs. mark, byggnader och tekniska anläggningar samt maskiner och inventarier uppgår till ca 315,3 Mkr (306,4 Mkr), och utgör ca 79,7 % (83,0 %) av den totala balansomslutningen.

Balansposten består även av långfristiga fordringar samt aktier och andelar på totalt 7,9 Mkr (7,8 mkr).

Pensionsåtagande som återfinns som ansvarsförbindelse i balansräkningen uppgår till ca 206,7 Mkr (206,5 Mkr). Kommunens pensioner handhas av KPA.

Bland kundfordringar finns ca 100 tkr som är äldre än 1 år. Dessa bör hanteras som osäkra fordringar.

Långfristiga skulder har minskat med 1,5 Mkr

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital samt att bokslutsbilagorna håller hög kvalitet.

2.4 Särredovisning av VA-verksamhet

Från och med 2007-01-01 gäller en ny Lag om allmänna vattentjänster. Lagen stipulerar att VA-verksamheten ska bokföras och redovisas i enlighet med god redovisningssed där resultat- och balansräkningar redovisas särskilt och där det av tilläggsupplysningar framgår hur huvudmannen har fördelat kostnader som varit gemensamma med annan verksamhet. Det krävs således att intäkter, kostnader, tillgångar och skulder särredovisas för VA-verksamheten.

Kommentarer

Melleruds kommun har gjort en särredovisad redovisning för VA-verksamheten med förvaltningsberättelse, nyckeltal, resultat- och balansräkningar med nothänvisningar samt redovisningsprinciper. Vi anser att Melleruds kommun har särredovisat VA-verksamheten på ett föredömligt sätt.

2.5 Finansieringsanalys

I finansieringsanalysen ska enligt KRL 7:1 kommunens finansiering och investeringar under räkenskapsåret redovisas.

Vi har granskat att:

- ✓ Finansieringsanalysen uppfyller kraven i KRL
- ✓ Noter finns i tillräcklig omfattning
- ✓ Finansieringsanalysens innehåll överensstämmer med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen

Kommentarer

Kommunens kassaflödesanalys är uppställd i enlighet med rekommendationen från Rådet för kommunal redovisning och innehåller noter i tillräcklig omfattning.

2.6 Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen ska enligt KRL 8:2 innehålla en resultaträkning och en balansräkning som utgör en sammanställning av kommunens resultaträkning och resultaträkningarna för de övriga juridiska personer i vilka kommunen har ett betydande inflytande.

Enligt rekommendation nr 8.1 från Rådet för kommunal redovisning, är det god redovisningssed att inkludera en finansieringsanalys.

Vi har granskat att:

- ✓ Den sammanställda redovisningen är uppställd enligt KRL
- ✓ Noter finns i tillräcklig omfattning
- ✓ Samtliga bolag i kommunkoncernen har inkluderats
- ✓ Konsolidering skett av de bolag i vilka kommunen har ett betydande inflytande
- ✓ Proportionell konsolideringsmetod och förvärvsmetod har tillämpats vid konsolideringen
- ✓ Beloppen överensstämmer med den sammanställda redovisningen och de ingående bolagens redovisningar
- ✓ Eliminering av interna poster i allt väsentligt har skett

Kommentarer

Den sammanställda redovisningen innehåller förutom primärkommunen följande bolag som redovisas i årsredovisningens koncernstruktur:

- Melleruds Bolagshus AB, 100 %
- Dalslandskommunernas kommunalförbund, 22 %

Konsolidering har skett enligt proportionell konsolideringsmetod, vilket innebär att belopp som inkluderats i den sammanställda redovisningens resultat- och balansräkning motsvarar ägd andel i företaget.

Dessutom redovisar kommunen att de har minoritetsintresse i NÄRF (Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund), (12 %), Dalslands Turist AB, (19 %) samt Nätaktiebolaget Biogas Brålanda, (18 %).

Koncernens resultat uppgår 2009 till 5,6 Mkr (12,1 Mkr).

Av kommunens årsredovisning framgår namnen på de bolag som ingår i koncernen och uppgift om ägd andel. Alla poster i resultat- och balansräkningen och även de tilläggsupplysningar som anges, är framtagna både för kommunen och för koncernen. Detta anser vi ger en mycket bra upplysning på koncernnivå.